

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: star. sekr. sądowy Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołań A. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 6 listopada 2015 r. **znak** (...)

z dnia 15 grudnia 2015 r. **znak** (...)

I. **zmienia decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 6 listopada 2015 r. i 15 grudnia 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. J. prawo do emerytury pomostowej od 01 grudnia 2015 r.,**

II. **stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia,**

III. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy kwotę 630 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.**

Sygn. akt V U 1216/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 6 listopada 2015 r. odmówił A. J. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy podał, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 4 oraz z art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a jedynie 10 lat, 3 miesiące i 13 dni takiej pracy. Nadto, ZUS zarzucił, że wnioskodawca nie rozwiązał stosunku pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył A. J., wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej. Zarzucił naruszenie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, wskazując, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w dwóch okresach:

- od 1 stycznia 2009 r. do 3 września 2014 r. w Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku górnika ślusarza-mechanika, gdzie wykonywał prace, o których mowa w Dziale I poz. 1 pkt 52 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43);
- od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r. w PPHU Z. W. na takim samym stanowisku.

Dodatkowo, kwestionując ustalenie organu rentowego o nieudowodnieniu co najmniej 15 lat pracy górniczej, wnioskodawca wskazał na możliwość zaliczenia mu okresu jego zatrudnienia w okresie od 12 sierpnia 1977 r. do 6 lutego 1994 r., a następnie do 20 marca 1998 r., w charakterze zbrojarza-betoniarza.

Organ rentowy, uwzględniając częściowo ww. odwołanie wnioskodawcy, wydał dnia 15 grudnia 2015 r. decyzję, ponownie odmawiającą A. J. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy podał, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 4 oraz z art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie udowodnił co najmniej 15 lat pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a jedynie 10 lat, 4 miesiące i 25 dni takiej pracy.

Odwołanie od decyzji z dnia 15 grudnia 2015 r. złożył wnioskodawca, wnosząc i argumentując jak w odwołaniu od decyzji organu rentowego z dnia 6 listopada 2015 r.

W odpowiedziach na powyższe odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumenty wskazane w decyzjach.

Zarządzeniem z dnia 27 stycznia 2016 r. sprawy z obu odwołań zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej.

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Legnicy –Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania A. J. od decyzji ZUS Oddział L.: z dnia 6 listopada 2015 r. oraz z dnia 15 grudnia 2015 r. oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz ZUS kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok powyższy zapadł po ustaleniu, że wnioskodawca A. J., ur. (...), z dniem (...)ukończył 60 lat, stosunek pracy rozwiązał z dniem 30 listopada 2015 r., a na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 39 lat, 7 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych, z czego organ rentowy zaliczył wnioskodawcy 10 lat, 4 miesiące i 25 dni jako okres pracy górniczej w rozumieniu art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych, zaliczając zatrudnienie w okresach 22 listopada 2004 r. do 3 września 2014 r. i od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r. Sąd I instancji ustalił, że A. J. w okresie od 12 sierpnia 1977 r. do 6 lutego 1994 r. pracował na stanowisku betoniarza-zbrojarza, będąc zatrudnionym w (...) Spółka z o.o. w L., za który to okres pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym wskazał na wykonywanie w powyższym okresie prac zbrojarsko-betoniarzowskich, z powołaniem się na zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. Następnie, Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawca od 1 stycznia 2009 r. do 3 września 2014 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w L. na stanowisku ślusarza-mechanika pod ziemią. Na tym samym stanowisku pracował następnie na rzecz PPHU Z. W., od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r. Za powyższe okresy pracodawcy wystawili wnioskodawcy zaświadczenie o ilości przepracowanych dniówek pod ziemią, wskazując, iż w ww. okresach A. J. wykonywał prace górnicze, o których mowa w art. 50c ust. 1 pkt 2 lub 3 ustawy emerytalnej.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd I instancji uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione. Sąd Okręgowy ocenił dwie kwestie sporne. Pierwszą było spełnienie przez wnioskodawcę warunku określonego w art. 4

pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. wykonywanie prac w warunkach szczególnych, w rozumieniu tej ustawy po 31 grudnia 2008 r.); drugą – spełnienie przesłanki z art. 11 pkt 2 tej ustawy (tj. wykazanie co najmniej 15 lat pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustawy emerytalnej). Sąd I instancji zwrócił uwagę, że pojęcie pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy emerytalnej nie jest tożsame z tym pojęciem w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Ta ostatnia ustawa definiuje pracę w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze w art. 3. W myśl ust. 1 tego przepisu, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, mogące z wiekiem z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, stawiające przed pracownikami – mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej – wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei definicję prac o szczególnym charakterze zawiera art. 3 ust. 3 ustawy, pojęciem tym obejmując prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W orzecznictwie przyjmuje się natomiast, że wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62). Wnioskodawca domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, pracy świadczonej na stanowisku ślusarza-mechanika pod ziemią w okresach od 1 stycznia 2009 r. do 3 września 2014 r. i od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r. Prace wykonywane w tych okresach, jak wprost wynika z zaświadczeń o dniówkach, zaliczono wnioskodawcy głównie jako prace określone w art. 50c ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej (tj. prace pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią). Okresy te zostały też zaliczone wnioskodawcy w pełnym wymiarze przez organ rentowy do stażu pracy górniczej. Sąd Okręgowy wskazał, że Załącznik Nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wymienia jedynie trzy rodzaje prac o charakterze górniczym jako prace w warunkach szczególnych (poz. 1-3). Są to: prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogacaniu (poz. 1), prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych (poz. 2) oraz prace pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze (poz. 3). Prace ślusarza mechanika pod ziemią, na jakie powołuje się wnioskodawca, w ocenie Sądu Okręgowego, nie mogły być zakwalifikowane do żadnego z tych rodzajów prac. Katalog prac w warunkach szczególnych ustanowiony na potrzeby emerytur pomostowych nie uwzględnia w zasadzie żadnych prac pośrednich i pomocniczych przy drążeniu górotworu, urabianiu minerałów skalnych i przeróbce mechanicznej wykopalin, a takimi z reguły są prace mechaników i ślusarzy pod ziemią. Z tych przyczyn Sąd I instancji uznał, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki, o której mowa w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie wykazał też co najmniej 15 lat pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustawy emerytalnej (art. 11 pkt 2 tej ustawy). W ocenie tego Sądu, brak było podstaw, by staż pracy górniczej wnioskodawcy uzupełnić pracami z okresu od 12 sierpnia 1977 r. do 6 lutego 1994 r. Prace te miały charakter prac zbrojarsko-betonarskich, a wnioskodawca zatrudniony był w przedsiębiorstwie z branży hutnictwa i przemysłu maszynowego. Niewątpliwie zatem prace takie –zdaniem Sądu I instancji– nie zostały sklasyfikowane w art. 50c ustawy emerytalnej jako prace górnicze. W konsekwencji powyższego, Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie nie było podstaw do przyznania wnioskodawcy spornego świadczenia, dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił jego odwołanie jako nieuzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, który zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, przede wszystkim art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 § 1 k.p.c., a nadto art. 328 § 2 k.p.c.

Skarżący podniósł też naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 pkt 2 i 6, art. 3, art. 11 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, a także art. 32 ust. 4 ustawy o rentach i emeryturach z FUS.

Wyrokiem z dnia 14 września 2016 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Legnicy Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie, jednakże zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na tym etapie postępowania na jednoznaczne rozstrzygnięcie, czy wnioskodawca spełnia przesłanki do przyznania mu emerytury pomostowej. Sąd II instancji przypomniał, że rodzaje stanowisk określonych jako praca w warunkach szczególnych na gruncie „starej” ustawy (o emeryturach i rentach z FUS) i „nowej” (o emeryturach pomostowych) nie były tożsame, jednakże cechowało je podobieństwo, wynikające z założeń ustawodawcy, co do konieczności umożliwienia wcześniejszego przejścia na emeryturę osobom, które z uwagi na wiek i trudne warunki pracy mają zmniejszoną zdolność psychofizyczną. Wskazał, że warunkiem nabycia emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po 31 grudnia 2008 r. Jeżeli natomiast osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być traktowany w ten sposób. Takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyrokach: z dnia 13 marca 2012 r. (II UK 164/11) oraz z dnia 15 stycznia 2013 r. (I UK 448/12). I stanowisko to – zdaniem Sądu Apelacyjnego – należy mieć na uwadze, dokonując oceny pierwszego ze spornych okresów zatrudnienia, jako że odwołujący już w odwołaniu wskazywał, że był już od 1977 r. zatrudniony przy pracach zbrojarsko – betoniarskich. W załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych został zawarty katalog zamknięty prac, które w obecnym stanie prawnym, tj. od 1 stycznia 2009 r., są zaliczane do wykonywanych w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Wśród tychże pozycji nie ma takich prac, które stanowiłyby podstawę do przyjęcia, iż od 1 stycznia 2009 r. praca zbrojarza – betoniarza jest nadal pracą w warunkach szczególnych, tak jak miało to miejsce pod rządami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny przytoczył treść art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do którego odsyła art. 11 ustawy o emeryturach pomostowych. Odesłanie do art. 50c ustawy emerytalnej, zdaniem Sądu Apelacyjnego, oznacza konieczność uznania za pracę górniczą zatrudnienia m.in.: pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów (pkt 2 przytoczonego przepisu); jak i pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią (pkt 3). W ocenie Sądu Apelacyjnego, uwadze Sądu I instancji uszło, że tak określony zakres prac górniczych nie pokrywa się z treścią pkt 1 – 3 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, w którym wymienia się prace bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogacaniu (poz. 1), prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych (poz. 2) oraz prace pod ziemią bezpośrednio przy drążeniu tuneli w górotworze (poz. 3).

W ocenie Sądu II instancji, odwołujący zasadnie wskazał, że Sąd Okręgowy naruszył przepis art. 217 k.p.c. pomijając dowód z zeznań strony i świadków. Strona może wszak przytaczać okoliczności faktyczne i dowody do zamknięcia rozprawy, a pominięcie określonych dowodów może mieć miejsce jedynie wówczas, gdy są one spóźnione, jak i wówczas, gdy strona powołuje je dla zwłoki, a okoliczności sporne już zostały wyjaśnione. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodziła. Oczywiście jest bowiem, że czyniąc ustalenia co do rzeczywistego zakresu obowiązków odwołującego, Sąd winien te dowody przeprowadzić, a następnie ocenić w kontekście zeznań świadków, jak i dokumentacji osobowej. Podkreślić należy, że Sąd Okręgowy nie wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego Jego zdaniem, dowody zawnioskowane przez wnioskodawcę były nieprzydatne do rozstrzygnięcia sprawy, co powoduje, że uzasadnienie wyroku nie odpowiada w tym zakresie wymogom art. 328 § 2 kpc i uchyla się spod kontroli instancyjnej.

Za zasadny Sąd Apelacyjny uznał również zarzut skarżącego co do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Zdaniem tego Sądu, ocena materiału dowodowego obejmuje kolejno jego uporządkowanie, odniesienie się do wszystkich przeprowadzonych dowodów i każdego z osobna i w konsekwencji wskazanie, które z faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zaistniały, bądź nie zaistniały. Istotą oceny dowodów jest wybranie tych, które weszły w skład podstawy rozstrzygnięcia i odrzucenie tych, którym sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Moc dowodowa to przekonanie sądu, jakie uzyskał po przeprowadzeniu dowodu o istnieniu lub nieistnieniu określonego faktu, którego dowód dotyczył. Na gruncie niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny stwierdził, że analizie dowodów dokonanej przez Sąd I instancji zabrakło tych cech. Sąd Okręgowy ograniczył się jedynie do dowodów z akt ZUS, co czyni zasadnymi oba zarzuty apelacji.

Sąd II instancji wskazał, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy, uwzględniając powyższe uwagi, na gruncie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, przeprowadził postępowanie dowodowe w całości, z uwzględnieniem konieczności przeprowadzenia dowodu z przesłuchania odwołującego oraz zeznań wskazanych przez świadków, oraz z akt osobowych odwołującego, na okoliczność rzeczywistego zakresu obowiązków odwołującego w spornych okresach. Ustalenia w tym zakresie powinny być jednoznaczne. Oznacza to, iż rzeczą Sądu I instancji będzie poczynienie ustaleń, czy i w jakim okresie wnioskodawca wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz czy udowodnił co najmniej 15 lat pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Oznacza to, że prawidłowa ocena, czy odwołujący wykonywał prace szczególne w rozumieniu cytowanych wyżej przepisów wymaga zarówno uściślenia pojęcia „praca górnicza” (przy czym odwołać się należy do regulacji art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z FUS), jak i ustalenia przedmiotu działalności tych pracodawców, co do których ubezpieczony powołuje się na pracę wymienioną w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych.

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. J. ur. (...), z dniem (...) ukończył 60 lat. Stosunek pracy rozwiązał z dniem 30 listopada 2015 r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 23 lata , 7 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych, z czego organ rentowy zaliczył wnioskodawcy 20 lat, 1 miesiąc i 20 dni jako okres pracy w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze.

/bezsporne/

W okresie od 12 sierpnia 1977 r. do 25 października 1994 r. wnioskodawca pracował w (...) Spółka z o.o. w L..

W okresie od 12 sierpnia 1977 r. do 6 lutego 1994 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku betoniarza-zbrojarza. Pracodawca za powyższy okres zatrudnienia wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym wskazał na wykonywanie w powyższym okresie prac zbrojarsko-betoniarskich, z powołaniem się na zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.

W okresie od 14 lutego 1994 r. do 25 października 1994 r. A. J. był oddelegowany z (...) do pracy jako zbrojarz-betoniarz na kontrakcie w Hong Kongu.

Od 26 października 1994 r. do 20 marca 1998 r. wnioskodawca zatrudniony był w Zakładzie (...) spółce z o.o. w L., w tym od 26 października 1994 r. do 19 marca 1996 r. oraz od 7 maja 1996 r. do 20 marca 1998 r. na stanowisku betoniarza-zbrojarza. Pracodawca za powyższy okres zatrudnienia wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym wskazał na wykonywanie w powyższym okresie prac zbrojarsko-betonierskich, z powołaniem się na zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r.

Wnioskodawca w 2004 r. ukończył kurs podstawowego spawania stali elektrodami otulonymi. Wnioskodawca posiadał książkę spawacza uprawniającą go do prac w charakterze spawacza.

Od 22 listopada 2004 r. do 3 września 2014 r. w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w L. ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku ślusarza-mechanika pod ziemią.

Faktycznie wnioskodawca był pracującym brygadziwą . Przed rozpoczęciem prac przez brygadę kierowaną przez wnioskodawcę do obowiązków A. J. należał odbiór wyrobiska po odstrzale . Czynności te wykonywane były przez wnioskodawcę razem ze sztygarem zmianowym . Gdy wyrobisko było źle odstrzelone nie nadawało się do montażu taśmociągów . Po uzyskaniu prawidłowych rozmiarów wyrobiska (12,3 m długości i 6m szerokości)- brygada kierowana przez wnioskodawcę zabezpieczała pracujące taśmy i następował odstrzał w górę na wysokość 4 m nad podajnikami taśmowymi jako miejsce zainstalowania lejów zsypanych i krat . Otwór w skale był głęboki na 1,8m, szerokości 3,2mx3,2m . Najpierw brygada spuszczała na dno leja krzyżak , który musiał być przyspawany do leja i do krzyżaka następnie przyspawane była 4 tzw. oczka , czyli elementy stalowe o wadze 1,5 tony każdy. Cała konstrukcja ważyła około 40 ton . Długość kraty zsypanych miała 11m, a szerokość 2,8m i budowana była na wysokości 4 m nad pracującymi taśmami podajnikowymi . Krata zsypanych i lej są to pierwsze urządzenie do rozdrabniania urobku miedzi . Na kracie montowane były urządzenia do rozdrabniania urobku .

W brygadzie wnioskodawca był jedynym spawaczem .Odpowiedzialny był przede wszystkim za prace spawalnicze (spawanie łukowe, spawanie elektrodą) przy montowaniu krat, jak również prace spawalnicze przy przenośnikach taśmowych oraz przy budowie - montażu lejów zsypanych . Wnioskodawca wykonywał również prace przy szczepianiu elementów dozowników elektrodą elektryczną oraz przy montażu (...) we wnękach o kubaturze 3x3 metra z utrudnioną wentylacją .

Nadto prace wykonywane były w zużytym prądzie powietrza tj. powietrzu zanieczyszczonym spalinami, posiadającą dużą wilgotność i temperaturę (dochodząca do 32 st. Celsjusza).

Na tym samym stanowisku, wykonując te same obowiązki , wnioskodawca pracował również w firmie PPHU Z. W. w okresie od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r.

Praca wnioskodawcy w obu zakładach odbywała się w systemie 4 zmianowych lub 3 zmianowym po 8 godzin dziennie .

dowód:

- akta ubezpieczeniowe wnioskodawcy, w tym : świadectwo pracy w (...) (k.27), świadectwo pracy w warunkach szczególnych (k.33), świadectwo pracy w (...) (k.61), zaświadczenia (k.63-109);

- akta osobowe wnioskodawcy w tym: książka spawacza (k. 7a/46), zaświadczenie o ukończeniu kursu spawania stali elektrodami otulonymi (k. 8/46);

- opinia biegłego sądowego z zakresu górnictwa S. G. (k. 154 -159);

- przesłuchanie świadka M. C., e-protokół z dnia 15.03.2017 r. 00:15:44 i nast.(k. 98v);

- przesłuchanie świadka J. G., e-protokół z dnia 15.03.2017 r. 00:30:58 i nast. (k.99-99v);
- przesłuchanie świadka T. K., e-protokół z dnia 15.03.2017 r. 00:52:54 i nast.(k.99v – 100);
- przesłuchanie świadka M. M., e-protokół z dnia 14.06.2017 r. 00:02:58 i nast. (k.149-149v);
- przesłuchanie świadka R. S. (1), e-protokół z dnia 14.06.2017 r. 00:20:53 i nast. (k.149v- 150);
- przesłuchanie świadka R. S. (2), e-protokół z dnia 14.06.2017 r. 00:32:01 (k.150);
- przesłuchanie wnioskodawcy, e-protokół z dnia 14.06.2017 r., e-protokół z dnia 14.06.2017 r. 00:44:26 i nast. (k.150-150v).

Decyzją z dnia 19 kwietnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. udowodnił staż w szczególnych warunkach w wysokości 20 lat, 1 miesiąca i 20 dni

Dowód:

-akt a ubezpieczeniowe wnioskodawca decyzja z dnia 19.04.2017 r. k.14 .

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, z uwzględnieniem art. 5-12, emerytura pomostowa przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; nastąpiło rozwiązanie z nim stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 cytowanej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Regulacja wynikająca z art. 49 ustawy jest regulacją szczególną w stosunku do tej, jaka wynika z art. 4 ustawy. Odstępstwo od zasady wynikającej z art. 4 pkt 6 ustawy (tzn. obowiązku wykonywania pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r.) zawężone jest wyłącznie do tych ubezpieczonych, którzy na dzień 1 stycznia 2009 r. legitymują się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych - ale wyłącznie w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, co wprost wynika z art. 49 pkt 3 tej ustawy. Nie wystarczy zatem wykazanie na ten dzień wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem konieczne jest także aby praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Innymi słowy, w przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy). Art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie

daje podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany (por. wyrok SN z dnia 13 marca 2012 r. II UK 164/11 LEX nr 1171289).

W związku z decyzją ZUS z dnia 19 kwietnia 2017 r. niesporna stała się kwestia posiadania przez wnioskodawcę stażu pracy w szczególnych warunkach do dnia 31 grudnia 1998 r.

W niniejszej sprawie w spornym w sprawie pozostał jedynie fakt czy po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 3 ust.1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do powyższej ustawy. W pkt 28 niniejszego wykazu wyszczególniono prace bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.). Natomiast w pkt. 29 niniejszego wykazu prace bezpośrednio przy malowaniu, nitowaniu lub montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.).

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w szczególności akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków oraz opinii biegłego – Sąd uznał , że A. J. przez cały sporny okres tj. od dnia 31 grudnia 2008 r. do dnia 3 września 2014 r. oraz od dnia od 11 września 2014 r. do 30 listopada 2015 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w pkt. 28 i 29 załącznika nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych .

W tym miejscu wskazać należy , że sąd analizując materiał dowodowy sprawy nie podzielił argumentacji ZUS Oddział w L. przedstawionej w piśmie z dnia 3 sierpnia 2017 r.

Organ rentowy w piśmie tym wskazał, że biegły we wnioskach końcowych swojej opinii uznał, iż skarżący w ww. okresach zatrudnienia wykonywał prace spawalnicze oraz montażowe związane z budową wysypów i (...)na terenie zakładów (...) i (...) oraz że prace spawalnicze i montażowe, szczególnie wykonywane w lejach zsypanych i montaż (...) we wnękach można zaliczyć do robót wykonywanych w pomieszczeniach o małej kubaturze. Z powyższego wynika, że skarżący wykonywał także inne prace tj. prace montażowe oraz szereg prac przygotowawczych. Zatem zdaniem organu wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach (tj. prac przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym) w pełnym wymiarze czasu.

Po pierwsze zgodnie z pkt 29 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych prace bezpośrednio przy montowaniu elementów wyposażenia w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze z utrudnioną wentylacją zostały uznane za prace w szczególnych warunkach, na tej samej zasadzie co prace związane ze spawaniem łukowym wyszczególnione w pkt 28 przedmiotowego załącznika.

Niezależnie od powyższego w oparciu o wiarygodne i spójne zeznania świadków, których to zeznań strony nie kwestionowały, wskazać należy, że wnioskodawca wykonywał głównie prace spawalnicze, rzadko prace montażowe.

Na tę okoliczność świadek R. S. (2) zeznał m.in., że wnioskodawca „był pracującym brygadzystom. Odpowiedzialny był za spawanie konstrukcji (...) Poza pracami spawalniczymi wnioskodawca nie wykonywał innych prac”.

Świadek R. S. (1) zeznał m.in. „a wnioskodawca był brygadzystą, rozdzielał prace , a później wykonywał prace spawacza. Wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze przy kracie, przenośnikach taśmowych i lejach”.

Świadkowie M. M. i M. C. zeznali zgodnie, że wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze i montażowe na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy .

Świadek T. K. podniósł natomiast, że wnioskodawca razem z nim wykonywał prace montażowe przy przenośnikach taśmowych, dozownikach. Były też prace spawalnicze elektryczne łukowe. Wnioskodawca był brygadzystą. Było dużo prac spawalniczych (...) montowane też były kraty nad dozownikami. Były one spawane (ok. 80 % jeżeli chodzi o (...) w L.) . Prace ślusarskie i spawalnicze wykonywane były przy budowie, remoncie, montażu dozowników. Najpierw elementy te były szczepiane elektrodami elektrycznymi – był to element montażowy , a potem były one spawane .

Niezależnie od powyższego z zeznań świadków jednoznacznie wynika, że prace spawalnicze i ślusarskie były elementami prac montażowych, zatem nawet gdyby uznać, że wnioskodawca wykonywał jakieś prace ślusarskie, to przyjęc należało, że montaż polegał właśnie na czynnościach ślusarskich (np. szczepiane elektrodami elektrycznymi) a także spawalniczych. Zatem w dalszym ciągu wnioskodawca spełniałby wszystkie wymagania przewidziane w pkt 29 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Nadto nie zasługiwały na uwzględnienie twierdzenia organu, że pracodawcy wnioskodawcy nie potwierdzili wykonywania przez wnioskodawcę prac w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ustawy, poprzez dokonanie zgłoszenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z art. 38 ustawy, informacji o pracowniku, za którego byli obowiązani opłacać składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. Powyższe zdaniem organu ma istotne znaczenie w sprawie.

Okoliczność powyższa nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy , gdyż o prawie wnioskodawcy do emerytury pomostowej decydowały faktycznie przez niego wykonywane obowiązki po dniu 31 grudnia 2008r.

Reasumując Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt. I wyroku , przyznając A. J. prawo do emerytury pomostowej od daty spełnienia ostatniej przesłanki określonej w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych tj. od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy .

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – zgodnie z którym w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego , jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji .

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi , że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego . Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności .

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie: „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r. II UKN 402/2000 OSNAPiUS 2002/20 poz. 501).

Powołane orzeczenie poprzez analogię można zastosować w niniejszej sprawie. Przedmiotem przeprowadzonego postępowania dowodowego było bowiem ustalenie czy wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy , popełnił błąd

poprzez naruszenie przepisów prawa materialnego w zakresie nie uznania ,iż po 31 grudnia 2008r. wnioskodawca wykonywał prace w warunkach szczególnych określonych w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych .

Istotnym dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy jest zatem ustalenie, czy ZUS Oddział w L. przekroczył termin do ustalenia prawa wnioskodawcy do emerytury pomostowej .Termin ten w niniejszej sprawie wynosił 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Analizując materiał dowodowy sprawy sąd poczynił ustalenia celem wyjaśnienia czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych przed wydaniem decyzji w dniu 06 listopada 2015r. i 15 grudnia 2015r. - stanowiących przedmiot zaskarżenia w niniejszej sprawie - wypełnił w toku prowadzonego postępowania administracyjnego wszystkie obowiązki nałożone na niego przez kodeks postępowania administracyjnego .

„W tej sytuacji przypomnienia wymaga, że zgodnie z art. 66 ust. 4 ustawy systemowej w zakresie prowadzonej działalności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przysługują środki prawne właściwe organom administracji państwowej. W opisanej działalności zakład stosuje przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, administracyjnego a w szczególności winien mieć na względzie:

- obowiązek podejmowania niezbędnych kroków do wyjaśnienia stanu faktycznego (art. 7 kpa);
- obowiązek informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego (art. 9 kpa);
- obowiązek zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym i możliwość wypowiedzenia się co do zebranego w sprawie materiału dowodowego (art. 10 kpa);

Zgodnie z art. 75 kpa dowodami w postępowaniu administracyjnym może być wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy i nie jest sprzeczne z prawem (...) a zebrany w sprawie materiał dowodowy organ administracji państwowej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i ocenić” (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 03 lipca 2007r. , sygn. akt IIIAUa 1995/06).

Z treści akt emerytalnych -prowadzonych przez ZUS Oddział w L. - wynika, iż przed wydaniem zaskarżonych decyzji organ emerytalny wypełnił obowiązki wymienione w kodeksie postępowania administracyjnego art. 7, 9 i 10 .

Ubezpieczony bowiem - w toku postępowania związanego z rozpoznaniem wniosku zgłoszonego dnia 06 października 2015r. miał możliwość udziału w postępowaniu administracyjnym poprzez składanie dowodów w postaci dokumentów .

Analizując materiał dowodowy sprawy nie można pominąć i tej okoliczności , że integralną część postępowania administracyjnego – związanego z rozpoznaniem powyższego wniosku - stanowiło postępowanie organu rentowego . Argumentacja i wnioski pochodzące z tej analizy przedstawione zostały w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji .

W konsekwencji sąd uznał ,iż wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy nie popełnił błędu , za który ponosi odpowiedzialność .

W postępowaniu sądowym prowadzonym w niniejszej sprawie dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu górnictwa, przeprowadzono analizę akt osobowych dotyczących zatrudnienia wnioskodawcy po dniu 31 grudnia 2008r. oraz przesłuchano świadków na okoliczność ustalenia charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornym okresie . Stanowisko sądu w tym zakresie zostało przedstawione w uzasadnieniu . W konsekwencji to dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przez sądem można było poczynić ustalenia stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia .

Reasumując sąd uznał, iż - wydając zaskarżone decyzje - organ emerytalny w postępowaniu administracyjnym nie naruszył przepisów i zasad tego postępowania. Tym samym po stronie ZUS nie zaistniały okoliczności, za które organ ten ponosi odpowiedzialność, za opóźnienie w przyznaniu świadczenia .

W konsekwencji sąd orzekł jak w pkt. II wyroku .

O kosztach postępowania w I instancji Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z§ 12 ust.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędz dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. 2015 poz. 616).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty postępowania apelacyjnego złożyły się opłata od apelacji oraz koszty zastępstwa prawnego wyliczone na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).